

Výroční zpráva za rok 2022

Shrnutí

Prohlášení o vyloučení odpovědnosti a záruk

Evropská agentura pro chemické látky nenes odpovědnost za způsob využití informací uvedených v tomto dokumentu.

Europe Direct je služba, která vám pomůže odpovědět na otázky týkající se Evropské unie.

Bezplatná telefonní linka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*). Někteří operátoři mobilních sítí neumožňují přístup k číslům 00 800 nebo mohou tyto hovory účtovat.

Řadu dalších informací o Evropské unii naleznete na internetu (<http://europa.eu>).

Výroční zpráva za rok 2022 – shrnutí

Ref. č.: ECHA-23-B-01-CS

ISBN: 978-92-9468-265-9

Kat. číslo: ED-09-23-165-CS-N

DOI: 10.2823/072260

Datum vydání: duben 2023

Jazyk: CS

© Evropská agentura pro chemické látky, 2023

Titulní strana © Evropská agentura pro chemické látky

Máte-li otázky nebo připomínky týkající se tohoto dokumentu, zašlete je prosím (s uvedením referenčního čísla a data vydání) prostřednictvím formuláře žádosti o informace. Tento formulář je k dispozici na internetových stránkách agentury ECHA na adrese <http://echa.europa.eu/contact>.

Evropská agentura pro chemické látky

P.O. Box 400, FI-00121 Helsinky, Finsko

Shrnutí

Toto shrnutí poskytuje přehled našich úspěchů v roce 2022, jakož i výzev, jimž jsme v tomto roce čelili. Shrnuje informace uvedené ve zprávě, která je strukturovaná podle činností podobně jako náš programový dokument na období 2022–2025¹. Shrnutí poukazuje na přínos naší práce v rámci priorit Evropské unie (EU) a popisuje některé z našich klíčových výstupů v roce 2022.

V roce 2022 jsme pokračovali v úsilí o plnění našich strategických cílů a provádění plánovaných činností uvedených v našem pracovním programu.

Významně jsme pokročili při identifikaci látek vzbuzujících obavy, které vyžadují regulační opatření, přičemž jsme vyhodnotili přibližně 2 000 látek v 61 skupinách. V rámci integrované regulační strategie bylo do konce roku 2022 posouzeno přibližně 75 % látek registrovaných v množství nad 100 tun, což znamená, že ještě zbývá posoudit přibližně 1 000 těchto velkotonážních látek.

Tato práce nám umožnila soustředit se při kontrolách dodržování předpisů na látky, u nichž by generování údajů mělo největší dopad. Letos se nám opět podařilo překročit náš roční cíl provést 300 kontrol.

Pět látek bylo identifikováno jako látky vzbuzující mimořádné obavy a přidáno na seznam látek pro případné zahrnutí do přílohy XIV, čímž se celkový počet záznamů na tomto seznamu zvýšil na 224². V důsledku toho musí nyní dodavatelé komunikovat o jejich bezpečném používání, reagovat na požadavky spotřebitelů a informovat agenturu ECHA, pokud jejich výrobky obsahují některou z těchto látek.

Rovněž jsme vydali doporučení, aby osm látek ze seznamu látek pro případné zahrnutí do přílohy XIV splňovalo kritéria pro stanovení priorit, aby u nich bylo vyžadováno povolení. Pokud se Komise rozhodne tyto látky zařadit na seznam látek podléhajících povolení, budou podniky muset požádat o povolení, aby mohly dané látky nadále používat.

Obdrželi jsme 50 žádostí o povolení a také zprávy o přezkumu pro 66 použití. Náš Výbor pro posuzování rizik (RAC) a Výbor pro socioekonomickou analýzu (SEAC) přijaly 36 stanovisek, která byla zaslána Evropské komisi k přijetí rozhodnutí.

V návaznosti na jedno z opatření Strategie pro udržitelnost chemických látek zveřejnila Evropská komise plán omezení, který nastiňuje probíhající a budoucí činnosti týkající se omezení podle nařízení REACH. Agentura ECHA se na přípravě tohoto plánu aktivně podílela, přičemž poskytovala podněty k plánovaným činnostem v oblasti omezování a navrhovala skupiny látek, které by na základě regulačních potřeb měly být zahrnuty. Plán poskytuje všem zúčastněným stranám jasnou představu o probíhající a budoucí práci na omezeních v EU a tyto činnosti nadále vychází z našich posouzení látek v rámci skupin.

V roce 2022 bylo postupně předloženo šest návrhů na omezení, včetně celoevropského omezení per- a polyfluoroalkylových látek (PFAS) v hasicích pěnách. Pokud bude toto omezení přijato, mohlo by v průběhu 30 let přispět ke snížení emisí o více než 13 000 tun. Kromě toho na začátku roku 2023 pět evropských zemí předložilo samostatný návrh na omezení látek PFAS v jiných aplikacích.

¹ https://echa.europa.eu/documents/10162/11209549/mb_39_2021_pid_2022-2025_en.pdf

² V lednu 2023 bylo přidáno dalších devět látek. Aktuální počet látek na seznamu látek pro případné zahrnutí do přílohy XIV je tedy 233.

Výbory RAC a SEAC přijaly čtyři stanoviska k návrhům na omezení, v nichž podpořily omezení olova ve střelivu pro lov, venkovní střelecké sporty a rybolov, polycyklických aromatických uhlovodíků v hliněných terčích, 2,4-dinitrotoluenu a zpomalovače hoření Dechloran Plus.

Výbor RAC rovněž přijal 40 stanovisek doporučujících harmonizovanou klasifikaci a označování látek. Po rozsáhlém přezkoumání vědeckých důkazů výbor znovu potvrdil, že neexistuje žádné opodstatnění pro klasifikaci glyfosátu jako látky způsobující rakovinu, mutagenitu, reprodukční toxicitu nebo toxicitu pro specifické cílové orgány. Proto i nadále platí, že glyfosát je v současnosti klasifikován jako toxický pro vodní organismy a schopný způsobit vážné poškození očí.

Výbor pro biocidní přípravky (BPC) přijal 19 stanovisek týkajících se schvalování a obnovování účinných látek a pozitivní trend byl zaznamenán v počtu udělených povolení Unie – v roce 2022 bylo přijato 22 stanovisek oproti 15 stanoviskům v roce 2021. Výbor provedl a schválil srovnávací hodnocení rodenticidů a rovněž byly vypracovány první pokyny k analýze alternativ.

Byl přezkoumán náš přístup k prosazování alternativ ke zkouškám na zvířatech, přičemž byly podniknuty kroky ke zvýšení účinnosti a viditelnosti našeho úsilí o podporu využívání alternativních metod, které jsou vhodné pro regulační účely. Za tímto účelem i nadále investujeme do našich vědeckých a technických kompetencí, včetně správy údajů a nástrojů, které podporují posuzování chemických látek, jako je soubor nástrojů OECD QSAR. Spolupracujeme také s Evropskou komisí a dalšími zúčastněnými stranami, abychom podpořili Komisi při vypracovávání plánu na úplné nahrazení testování chemických látek na zvířatech.

Díky našim vědeckým a regulačním odborným znalostem, databázím, digitálním nástrojům a praktickým zkušenostem s regulací chemických látek jsme v průběhu roku 2022 rovněž přispívali ke Strategii pro udržitelnost v oblasti chemických látek vypracované Evropskou komisí. Naše podpora se opírá o tři hlavní pilíře:

- Poskytování odborných a vědeckých znalostí v souvislosti s revizí nařízení REACH a CLP Evropskou komisí na základě našich více než desetiletých zkušeností s prováděním těchto nařízení.
- Poskytování vstupních údajů za účelem usnadnění uplatňování zásady „jedna látka, jedno posouzení“, zejména s ohledem na možné přerozdělení úkolů na agentury a budoucí datovou platformu EU.
- Poskytování poradenství Evropské komisi ohledně jejího návrhu základního nařízení agentury ECHA.

Spolupráce s našimi partnery a sesterskými agenturami se v roce 2022 dále prohloubila. Aktivně jsme se zapojili do iniciativ v rámci partnerství pro posuzování rizik plynoucích z chemických látek (PARC), což je celoevropský výzkumný a inovační program zaměřený na vývoj nové generace hodnocení chemických rizik pro ochranu zdraví a životního prostředí. Naším cílem je maximalizovat synergie a udávat tón vědeckému vývoji, který je lépe zaměřen na potřeby v oblasti regulace. Naše práce v oblasti seskupování bisfenolů je využívána například v rámci projektu PARC týkajícího se alternativ bisfenolu.

Úzce spolupracujeme s regulačními orgány, včetně Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA), s cílem posoudit bezpečnost látek a vypracovat jednotná stanoviska napříč regulačními rámci, a to i v oblastech, jako jsou biocidy a pesticidy, materiály určené pro styk s potravinami a požadavky na pitnou vodu. Kromě toho jsme navázali partnerství s Evropskou agenturou pro životní prostředí (EEA) s cílem vytvořit společný rámec ukazatelů, který usnadní sledování pokroku a dopadu provádění společných sdílených služeb, a to za využití výhody spočívající v našich sdílených odborných znalostech v oblasti IT a komunikací.

V roce 2022 jsme prošli významnými změnami na úrovni vyššího a středního managementu. Díky našim silným politikám řízení a systémům kvality jsme byli dobře připraveni tyto změny provést hladce a zajistit, aby se zaměstnanci mohli rychle přizpůsobit nové struktuře vedení. Uvítali jsme také naši novou výkonnou ředitelku, *Dr. Sharon McGuinness*, která do agentury nastoupila na konci roku. Jelikož tyto změny v týmu vedoucích pracovníků již byly dokončeny, nic nebrání tomu, abychom nyní i v budoucnosti mohli i nadále plnit naše právní mandáty.

Po vypuknutí pandemie jsme definovali a zavedli nový hybridní pracovní model pro naše zaměstnance a orgány agentury ECHA v souladu s pravidly Evropské komise. Tento model nabízí výhody a flexibilitu práce na dálku s pravidelnou přítomností v kanceláři.

I když tento rok přinesl řadu úspěchů, čelili jsme také několika výzvám.

Jedním z hlavních problémů je neefektivnost systému povolování, což je problém, který jsme identifikovali již v roce 2021 v naší *zprávě o uplatňování nařízení REACH a CLP*³. Nárůst počtu žádostí o povolení, který jsme zaznamenali v roce 2022, zejména u šestimocného chromu, podle očekávání neustane ani v roce 2023. To přesahuje schopnost našich vědeckých výborů vypracovávat stanoviska, přičemž situaci zhoršuje nedostatek zkušených členů. Nalézt zpravodaje schopné připravovat stanoviska vhodná pro daný účel je totiž stále obtížnější.

Dalším problémem je nízký počet návrhů hodnotících zpráv o biocidních účinných látkách předkládaných členskými státy. Tato skutečnost komplikuje dokončení hodnocení všech stávajících účinných látek do konce roku 2024, jak vyžaduje nařízení o biocidních přípravcích. V souladu s akčním plánem pro účinné látky agentura ECHA v posledních letech vynakládala úsilí na podporu členských států, aby v této souvislosti dosáhly pokroku, a bude tak činit i nadále.

Další problém může vyvstat v budoucnosti, pokud by politika týkající se zásady „jedna látka, jedno posouzení“ uložila agenturám povinnost plně sladit stanoviska různých vědeckých výborů, aniž by nejprve došlo ke sladění regulačního kontextu. Dokud budou předpisy obsahovat různé požadavky, odkazovat na různé pokyny nebo klást různé otázky různým skupinám vědeckých odborníků pracujícím v rámci odlišných časových lhůt, nebude možné plně sladit konečné výsledky.

V průběhu roku se rovněž vyskytly nedostatky v šíření veřejných informací o chemických látkách, kdy přístup k informacím o chemických látkách na našich internetových stránkách nebyl vždy k dispozici. Provedli jsme důkladnou studii a společně se zúčastněnými stranami jsme dosáhli značného pokroku při budování nového systému, který by usnadnil dostupnost údajů o chemických látkách, jejich vlastnostech a regulačním statusu. Dlouhodobé řešení zlepší tok informací k zúčastněným stranám a pomůže nám poskytovat transparentní, aktuální a snadno dostupné údaje o chemických látkách.

Přijatý hybridní pracovní model nám umožňuje čelit výzvám v oblasti efektivity, spolupráce a udržování povědomí zaměstnanců o poslání agentury ECHA. Jsme si vědomi důležitosti řešení jakýchkoli případných nedostatků tohoto modelu, abychom mohli zajistit, že budeme schopni udržet si a přilákat ty nejlepší pracovníky na podporu naší činnosti.

V neposlední řadě se také významně zaměřujeme na kybernetickou bezpečnost. Díky větším investicím do této oblasti zůstala navzdory vyšší míře nežádoucích aktivit a nedávné eskalaci geopolitické krize naše úroveň zabezpečení srovnatelná s předchozími lety a nedošlo k žádným závažným incidentům. Vypracovali jsme dlouhodobý plán, jak zachovat poskytování a vysokou kvalitu služeb našich IT operací a jak řešit budoucí výzvy v této oblasti.

3 https://echa.europa.eu/documents/10162/17226/operation_reach_clp_2021_en.pdf

Agentura ve zkratce

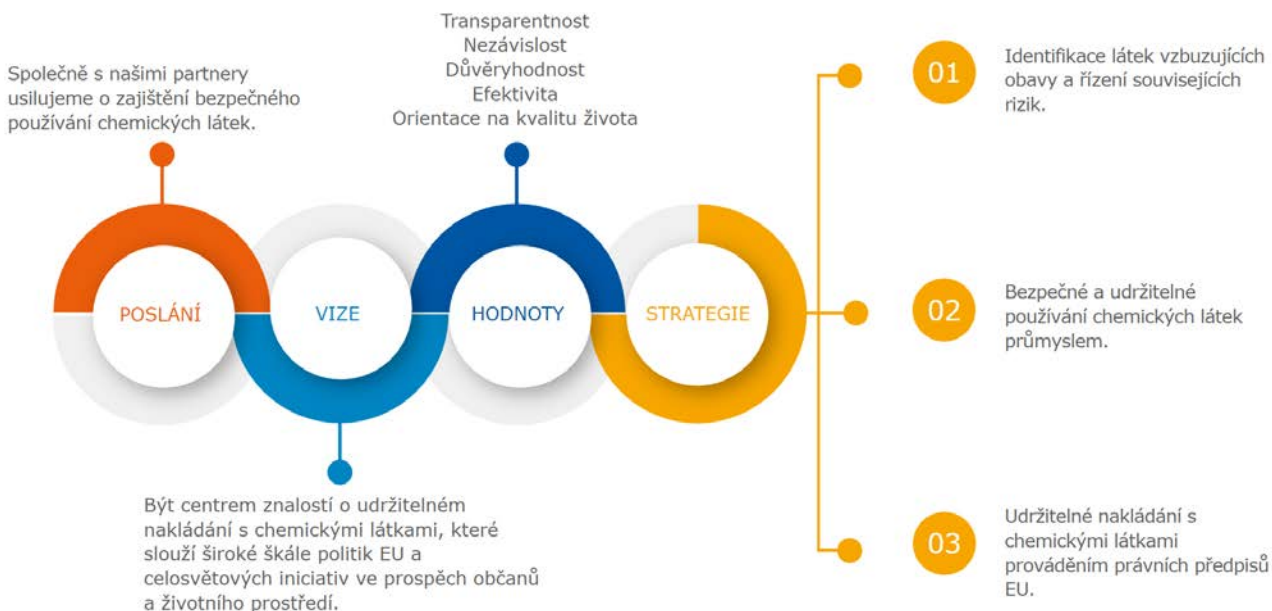
S cílem i nadále odpovídajícím a účinným způsobem sloužit Evropské unii si agentura ECHA vytyčila tři strategické priority. Vycházejí z role agentury ECHA, staví na jejích kompetencích a dosaženém vlivu, uznávají ústřední význam právních předpisů, které agentura ECHA v regulačním systému EU uplatňuje, a snaží se předvídat budoucí výzvy.

V souladu se strategickým plánem na období 2019–2023 využije agentura ECHA společně se svými partnery své kompetence a komplexní znalosti o chemických látkách na trhu EU k identifikaci skupin látek vzbuzujících obavy s cílem pomoci Evropské komisi určit, která regulační opatření jsou zapotřebí, a přijmout nezbytná opatření podle nařízení REACH, BPR, CLP, POP nebo jiných příslušných právních předpisů (strategická priorita 1).

Strategická priorita 2 vychází z poznatků získaných v rámci strategické priority 1 a využívá legislativní povinnosti průmyslu stanovené v nařízeních REACH, CLP, BPR, PIC, WFD a DWD a mandát agentury ECHA zakotvený v těchto nařízeních, přičemž jejím cílem je zlepšit znalosti a schopnosti průmyslu přijmout opatření dříve, než tak učiní agentura ECHA nebo jiné regulační orgány.

Strategická priorita 3 využívá údaje a zkušenosti získané při provádění mandátu agentury ECHA ke zlepšení konzistentnosti a integrace v rámci regulačního systému EU pro chemické látky v kontextu mezinárodního úsilí v oblasti nakládání s chemickými látkami.

Prováděním svého strategického plánu a uplatňováním priorit a svého každoročního pracovního programu přispívá agentura ECHA k cílům Zelené dohody pro Evropu, jakož i k dalšímu rozvoji politik prostřednictvím vědeckého regulačního poradenství v rámci požadavků Evropské komise v souvislosti se Strategii pro udržitelnost v oblasti chemických látek.

Roční pracovní program agentury ECHA převádí strategický plán a víceletý pracovní program do konkrétních opatření a výstupů, které jsou strukturovány podle hlavních činností agentury. Následující část se zaměřuje na hlavní úspěchy dosažené v roce 2022.

EVROPSKÁ AGENTURA PRO CHEMICKÉ LÁTKY
P.O. BOX 400, FI-00121 HELSINKI, FINSKO
ECHA.EUROPA.EU